

Van Rottum tot Reest

Hebt u ook de buik vol van de vloedgolf luxueuze uitgaven die de laatste tijd over de natuur verschijnen? Prachtige foto's, zwaar papier, vlot lopende zinnen met veel Engelse woorden. Maar verrassing, iets nieuws – ho maar.

Het boek Van Rottum tot Reest, over honderd jaar Staatsbosbeheer in Noord-Nederland, is wat dit betreft een verademing. Per hoofdstuk een andere schrijver, met sterk uiteenlopende stijlen en veel interessante informatie, ook voor vogelaars.

Staatsbosbeheer heeft de laatste decennia veel ondankbare snippers natuur toegeschoven gekregen; kleine natuurgebiedjes die overbleven bij ruilverkavelingen, gedoemd om te verzuren en te verdrogen. Of op de klei de nieuwe dorpsbossen, waar vooral honden worden uitgelaten.

Over zulke bijzaken gaat dit boek niet. Men heeft het liever over de “vlaggeschepen” zoals Rottumeroog en -plaat, het Westerkwartier, Westerwolde en de Lauwersmeer. Per gebied komen voorgeschiedenis, beheerspraktijk en de natuur aan bod.

Afhankelijk van de schrijver (SBB-medewerkers die met het beschreven gebied te maken hebben) heeft een hoofdstuk de sfeer van archief, toeristenfolder of geomorfologische wetenschap.

In de bijdrage over de Groninger waddeneilanden staat (anders dan de officiële lijn van Staatsbosbeheer) duidelijk de boodschap te lezen: Behoud Rottumeroog, hervat de bescherming tegen afkalving! In grote mate van detail wordt de avontuurlijke vrije sfeer van heden en verleden beschreven – soms proef je het eilandzand, daarna zit je achter een van de bureaus waar de beleidskaarten worden ingetekend. In de tekst van dit hoofdstuk zonder tabellen staan 208 vogelsoorten opge-

somd (sommige twee keer)! Een bewijs van de noodzaak om weer eens een Avifauna-excursie naar Rottum te organiseren.

Het hoofdstuk over de Lauwersmeer (dat momenteel onder SBB-Friesland valt) lijkt op een ANWB-folder over dat gebied en besteedt minder aandacht aan vogels. De vele ecologische studies naar de ontwikkeling van de vogelbevolking in de Lauwersmeer worden niet genoemd. Een tabel met overschrijdingen van de Ramsarnorm uit 96/97 lijkt een willekeurige greep om het belang van de Lauwersmeer voor vogels te illustreren.

De chroniqueurs van het Westerkwartier hebben verstand van kwelstromen – niet onbelangrijk in dit gebied van zandruggen en venige beekdalen. Zij staan ook stil bij de redenen van de achteruitgang van de (relatief nog rijke) weidevogelstand.

In het Westerwoldse blok wordt uitgebreid ingegaan op de sociale voorgeschiedenis met kloosterlingen, afwateringskanalen en ontginningsprojecten voor de werkverschaffing. De aandacht voor vogels is beperkt; de Boomklevers in het Kloosterbos worden wel genoemd.

Vroeger was SBB een staatsinstituut, verkalkt en bureaucratisch. Het geeft hoop voor de toekomst dat men nu een veelkleurig menselijk boek heeft geschreven. Wanneer het concrete beheer eenzelfde pasmaat krijgt per gebied, is dat een goede zaak. De natuur wordt saaier; overal komt hetzelfde en het algemene wordt steeds algemener. Deze ontwikkeling kan een beetje gekeerd worden door goed beheer van natuurgebieden. SBB is daarin een belangrijke partij.

Als klap op de vuurpijl prijkt achter in dit boek bij de lijst van sponsors het logo van Koop Tjuchem. Dit bedrijf heeft een paar jaren geleden illegaal zand uit het Schildmeer gezogen. De oeverlanden hebben hieronder mogelijk geleden door een grotere afslag; ze worden beheerd door SBB. Dient sponsoring van dit boek als compensatie van de geleden schade? De oeverlanden van het Schildmeer ontbreken bij de beschrijvingen.

De Reest komt in het boek niet voor, behalve in de titel. Maar hiervan zal een Groninger vogelkijker niet wakker liggen. Voor een blik in de beheerderskeuken en in de gebieden van SBB is dit boek erg geslaagd.

Uitgave Staatsbosbeheer Assen 1999, het boek is te bestellen door f 29,50 over te maken op giro 382825 tnv Staatsbosbeheer, Assen met vermelding van 'Van Rottum tot Reest/ON4-99'.

Alco van Klinken